

3. Касьянов В. В., Нечипуренко В. Н. Социология права / В. В. Касьянов, В. Н. Нечипуренко. – Ростов н/Д: Феникс, 2002. – 480 с.
4. Лапаева В. В. Социология права / В. В. Лапаева. – М. : Норма, 2008. – 336 с.
5. Лапаева В. В. Эффективность закона и методы ее изучения / В. В. Лапаева // Эффективность закона. Методология и конкретные исследования / отв. ред. В. М. Сырых, Ю. А. Тихомиров. – М. : ИЗИСП, 1997.
6. Рабінович М. П. Ефективність юридичних норм: загальнотеоретично-поняттєвий інструментарій дослідження / М. П. Рабінович // Вісник Академії правових наук України. – 2008. – № 1(52). – С. 13-21.
7. Эффективность правовых норм / В. Н. Кудрявцев, В. И. Никитинский, И. С. Самощенко, В. В. Глазырин. – М. : Юрид. лит., 1980. – 280 с.

Купина Л. Ф. Критерии эффективности правовых норм.

В статье осуществлен анализ понятия критериев эффективности правовых норм в рамках различных подходов к определению самого понятия эффективности норм права. Подчеркивается важность четкого понимания указанного понятия и необходимость формирования упорядоченной системы таких критериев для обеспечения возможности проведения оценки правовых норм с целью планомерно и обоснованного реформирования действующей системы законодательства, а также предложен собственный перечень критериев эффективности правовых норм.

Ключевые слова: эффективность правовых норм, критерии эффективности.

Kupina L. Criteria for the effectiveness of legal norms.

It is analyzed in the article the notion of criteria of the effectiveness of legal norms within the framework of different approaches up to the very notion of the effectiveness of the rules of law is determined. It is emphasized on the importance of a clear understanding of the said notion and the need to form a well-ordered system of such criteria in order to enable evaluation of the effectiveness of legal norms for the purpose to reform systematically and reasonably the existing system of legislation, as well as to propose an own list of criteria for determining the effectiveness of legal norms.

Keywords: effectiveness, the effectiveness of a legal norm, efficiency criteria.

УДК 342.372.17

Ладиченко В. В.
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародного права
та порівняльного правознавства
Національного університету біоресурсів і
природокористування України

ПРИНЦИПИ ПРАВА В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

У статті аналізуються різні наукові підходи до проблеми принципів права в системі регулювання державної влади. Вказується, що сучасна методологія дослідження державної влади пов'язана по-перше, із розглядом влади як цілісної системи з точки зору якісних показників її організації, по-друге, з прагненням більш рельєфно проаналізувати і можливо, збалансувати пріоритети державної влади з точки зору живої конкретної людини, по-третє, необхідністю скорегувати процес владної діяльності в бік переходу від класово-антагоністичної парадигми панування в бік гуманістичної.

Ключові слова: державна влада, механізм держави, принципи права

Здатність держави за допомогою законів та інших нормативно-правових актів змінювати усталені суспільні відносини завжди була предметом надії, турботи, великої уваги, обґрунтованих чи необґрунтованих соціальних очікувань в будь-якому суспільстві. Право завжди гостро зачепало інтереси людей; не було і не буде права, яким були б задоволені всі члени суспільства. І це природньо: право породжене суперечками та конфліктами; воно є соціально необхідним, але далеко не завжди досконалим засобом їх вирішення [1, с. 23]. З ускладненням соціального життя його регулятивні механізми кількісно та якісно змінюються, з'являється ціла система регулятивних норм. В науковій літературі розрізняють два основних види соціального регулювання – індивідуальне та нормативне [2, с. 33]. Поява нормативного регулювання – поворотний пункт в становленні соціального регулювання, якісний стрибок в його розвитку. Шляхом загальних правил досягається єдиний, безперервно діючий порядок в суспільстві.

Поняття принципів права є однією з актуальних проблем сучасної юридичної науки. Саме в принципах права найбільше яскраво відбита його сутність у всьому різноманітті складових її сторін і закономірностей. Крім того, важливість даної проблеми визначається тим, що тривалий час у радянській юридичній науці уявлення про принципи формувалося в основному на базі вузьконормативного праворозуміння і мало істотні недоліки. По-перше, під принципами права, як правило, розумілися лише ті основні ідеї, що отримали офіційне закріплення в нормах законодавства. Логічним наслідком стали твердження, що принципи можуть виявлятися тільки в змісті зазначених норм і до їх числа не можна віднести керівні ідеї правосвідомості, що отримали суспільне визнання і реалізуються в правовідносинах, але не зафіксовані в нормативно-правових актах [3, с. 15-33]. Іншим негативним моментом було звуження значимості принципів і обмеження сфери їх дії рамками правотворчості і правозастосування, причому в правотворчості їм відводилася роль теоретичної бази, що визначає зміст конкретних норм, а в правозастосуванні їхня функція обмежувалась лише потребою в тлумаченні тих же норм [4, с. 205-213]. Власне кажучи, керівні положення при такому підході зводяться до допоміжних елементів, що призначені винятково для обслуговування проблем, пов'язаних зі створенням і використанням нормативного масиву і не пристосовані для безпосереднього регулювання суспільних відносин. Звідси і їх характеристика як визначених вимог до системи юридичних норм, а не до реальної поведінки суб'єктів правовідносин [5, с. 44]. Але, як відомо, вимоги можна адресувати тільки людям, а не абстрактним правилам поведінки.

Значний внесок у дослідження принципів права в Україні зробили такі вчені, як В. Б. Авер'янов, В. Д. Бабкін, В. М. Горшеньов, В. Н. Денисов, М. І. Козюбра, А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, Є. В. Назаренко, П. М. Рабінович, В. М. Селіванов, В. В. Цветков, М. В. Цвік, Ю. С. Шемшученко та інші. Проте принципи права довгий час не розглядалися, як головні, сутнісні його категорії. Сьогодні питання принципів права є одним із центральних методологічних питань загальної теорії права, оскільки через принципи права розкриваються і конкретизуються сутність та соціальне призначення права. Принципи права – це по суті відправні, визначальні ідеї його існування та функціонування [6, с. 221]. Вони не тільки пов'язують право з існуючими мораллю, ідеологією, державною владою, а й покликані забезпечувати єдність різних власне юридичних форм і процесів, правових ідеалів, ідей, концепцій, теорій, в яких

виявляється політична сутність даного права як демократичного або, навпаки, тоталітарного.

Мета статті – дослідження загальних принципів права та їх впливу на процеси соціального регулювання державної влади.

Дослідження принципів не може обмежуватися формально-юридичними питаннями. Відомий російський правознавець Н. М. Коркунов писав: “Усяка норма взагалі, чи це буде норма юридична або моральна, етична або технічна, є правило, що обумовлене визначеною метою, іншими словами – правило належного; цим, взагалі, всі норми відрізняються від законів у науковому значенні. Закон у науковому значенні є загальна формула, що виражає помічену одноманітність явища. Закон виражає не те, що повинно бути, а те, що є у дійсності – не належне, а суще. Закон є лише узагальнене вираження дійсності” [7, с. 48]. На відміну від дії юридичних норм, принципи права характеризуються більшою стабільністю, залишаючись незмінними протягом тривалішого терміну. Принципи права передають основне в праві, головні тенденції його розвитку, по суті те, на що право повинно бути спрямоване [8, с. 4].

В галузі юридичної науки відпрацьовуються ті загальні принципи, ціннісні орієнтири, що виступають як необхідні умови здійснення зв'язку права і влади. Ці принципи є перш за все усвідомленням та вираженням класового, станового, групового інтересу, ставлення до політичної реальності. В демократичних суспільствах вони набули універсального значення, отримали закріплення на міжнародному рівні, в них втілюються загальнолюдські цінності. О. Ф. Скакун визначає, що такими загальними принципами є: принцип свободи, принцип справедливості, принцип рівності, принцип гуманізму, принцип демократизму, принцип законності [9, с. 243-244]. Тому, говорячи про принципи права, ми по суті маємо на увазі сформульовані в процесі пізнання права основні правила, що одержали нормативне закріплення і приписують посадовим особам державних органів і пересічним громадянам певну модель правомірної поведінки. Принципи права спрямовують і надають синхронності усім елементам існуючої юридичної системи, глибше розкривають місце і роль права в організації конкретно-історичного державно організованого суспільства [10, с. 27].

Перша група методологічних орієнтирів дослідження принципів права в системі соціального регулювання державної влади пов'язана з гносеологічним аспектом дослідження, що обумовлений їх ідеологічністю, детермінованістю не тільки об'єктивними соціальними закономірностями, але і діяльністю свідомості людини, творчою активністю його розуму. Зміст керівних положень прямо залежить від здатності юридичного мислення проникнути в сутність суспільних процесів, виявити тут головне, необхідне, основне. Отримані результати формулюються у вигляді фундаментальних правових понять, якими і стають у гносеологічному плані принципи права.

Безумовно, необхідні й істотні сторони і зв'язки соціальної дійсності деякою мірою відображаються і конкретними нормами права. В іншому випадку останні втратили би здатність позитивно впливати на суспільні відносини. Однак на відміну від принципів суттєве представлене в нормах у нерозривній єдності з несуттєвим, головне – із другорядним, необхідне – з випадковим [11, с. 144-145]. В. М. Баранов стверджує, що “у діяльності людей виявляються об'єктивні закони і норми.

Відбиваючи безпосередньо організаційну сторону діяльності й опосередованно умови діяльності, вони набувають об'єктивного змісту. Для того, щоб зміст цих норм був адекватно відтворений, необхідні найбільш загальні, фіксуєчі істотне, цілісні форми знання. Тільки тоді об'єктивна необхідність, виражена у вихідних нормах соціального досвіду може існувати як зміст соціального знання. Природно, що на рівні повсякденної правосвідомості вихідні норми теж відтворюються, але, як правило, неясно й неповно. Потрібна спеціальна пізнавальна діяльність, що дозволяє найбільш адекватно виразити вихідні норми в твердженнях і інших логічних формах знання” [12, с. 210-211]. Саме спеціальні вихідні знання виражаються в принципах права.

Іншою важливою рисою керівних положень у гносеологічному плані в порівнянні з конкретними юридичними нормами виступає значно більша їх залежність від стану правових знань. Вони виникають лише на визначеному етапі генезису права, безпосередньо пов'язаному з появою розвинутого юридичного мислення, у той час як конкретні норми права виникали й у багатьох випадках продовжують і сьогодні зароджуватися стихійно, у ході повсякденної практичної діяльності людей [13, с. 15]. Історично принципи права з'явилися значно пізніше інших його норм, що спочатку існували у вигляді юридичних звичаїв і не містили теоретичних узагальнень соціальних процесів на рівні їхньої сутності. “Від фактичного до нормативного – от процес, от лінія розвитку, у рамках яких формується право і результатом яких є норми” [14, с. 131-132].

Гносеологічний аспект керівних положень не можна абсолютизувати, ототожнюючи їх з поняттями науки, елементами теорії [15, с. 59-60]. Пізнавальний момент підпорядкований у них головній функції – регулятивній, у зв'язку з чим вони володіють низкою позалогічних особливостей, що обумовлені загальнообов'язковістю й іншими властивостями права, фіксацією в юридичних приписах і втіленням у правовідносинах.

Приймаючи в увагу зазначені обставини, можна зробити висновок про те, що принципами права є не тільки ті, що закріплені в законодавстві й інших джерелах, але й основні ідеї правосвідомості, що одержали загальне визнання в діяльності органів правосуддя, інших суб'єктів внутрішньодержавного і міжнародного права незважаючи на відсутність їх формальної фіксації в об'єктивному праві. У гносеологічному плані вони виступають особливими юридичними поняттями, що адекватно виражають сутність права відповідно до досягнутого рівня її пізнання.

Друга група методологічних орієнтирів у дослідженні принципів права пов'язана з факторами, що формують та утворюють державну владу. Серед них часто розглядаються право, воля та сила. Так, Г. Ф. Шершневич, класифікуючи погляди російських юристів на владу в цілому та на державну владу, зокрема, відмітив, що “державна влада конструюється як право, як воля та як сила” [16, с. 188-189].

Враховуючи важливість зв'язків права та влади, поширеність в юридичній літературі поглядів на владу, як на право, автор вважає за необхідне приділити цим питанням додаткову увагу. Можна сказати, що в юридичній науці склалося розуміння тісного нерозривного зв'язку між правом та владою. Більше того, саме цей зв'язок, на нашу думку, дозволяє говорити про право та владу як про юридичні явища, а цілісне їх функціонування розглядати у якості юридичного простору свободи. Дослідження природи та сутності влади у відриві від права обов'язково призводить до

перекручування її сутності, зводить владу, в кращому випадку, до силової переваги, а в гіршому – до насильства. Та навпаки – право у відриві від влади перетворюється на порожню формальність, що позбавлена життєвої сили.

Сучасна теорія права упускає, а може бути навмисно ігнорує, специфічно владну природу права, що за суттю призводить до розуміння права як системи, що не має внутрішньої сили та що приводиться у рух силами, що діють ззовні, точніше політичними силами, що сконцентровані у державі.

У сучасній юридичній літературі також зустрічається розуміння влади як суб'єктивного права. Ю. В. Тихонравов вважає, що “сама по собі влада в чистому вигляді являє собою лише здатність впливати на поведінку інших людей. В цьому плані влада є суб'єктивне право”. Слідом за цією думкою автор наводить свою інтерпретацію суб'єктивного права у його співвідношенні з об'єктивним. “Суб'єктивне право передує об'єктивному вже хоча б у тому сенсі, що об'єктивне право встановлюється владою, яка сама є суб'єктивним правом нав'язувати іншим людям певний спосіб поведінки” [17, с. 302]. Погоджуючись з таким підходом до розуміння зв'язку об'єктивного та суб'єктивного права, хотілося би відмітити, що це лише один бік їх взаємозв'язку. Другий бік цього зв'язку дозволяє говорити про те, що об'єктивне право передує суб'єктивному. Причому такій погляд більш поширений серед вчених: “Термін “суб'єктивне””, – відмічає, зокрема, А. Г. Братко, – “означає приналежність права конкретному суб'єкту як учаснику правовідносин. Суб'єктивне право є похідним від об'єктивного” [18, с. 144]. Порівнюючи ці два підходи до співвідношення суб'єктивного та об'єктивного права, вбачається, що кожен з них своєрідно вірний. Наведені погляди відзеркалюють існування двох різних видів зв'язку цих явищ та в той же час підкреслюють зв'язок і суб'єктивного, і об'єктивного права з владою. Слід відмітити, що цей зв'язок – один з важливих моментів для розуміння сутності самої влади та для методології її вивчення. Однак, наявність таких зв'язків є недостатньою для визначення влади як суб'єктивного права.

Вважаємо також, що ці явища не ідентичні, і між ними не можна ставити знак рівності. В той же час, такий висновок не означає заперечення нами тісного взаємозв'язку між владою та суб'єктивним правом, як і правом в цілому. Отже, влада пов'язана з правом, але не зводиться до нього. В рівній мірі – право пов'язано з владою, але не дорівнює цьому феномену. Влада та право взаємно “проникають” в сфери один одного та своєю присутністю якісно змінюють їх. Влада, впливаючи на сферу права, з одного боку стає її елементом, а з іншого – формує само право як явище влади. В той же час право також проникає до сфери влади, стає її елементом та разом з цим формує саме право як різновид влади. Таким чином, виникає влада як елемент права та право як елемент влади. Зокрема, влада як елемент права немов би фокусується у санкціях правових норм, а право як елемент влади – в ідеях, що морально виправдовують існування самої влади та прояву її сили. Одночасно з цим формується право влади та влада права, які знаходять своє цілісне існування у нормативно-правових актах та в системі законодавства. Правові акти слугують носіями елементів цієї цілісності та їх провідниками. Вони є ланкою у ланцюгу переміщення права та влади з нормативного, всезагального рівня на індивідуальний рівень упорядкування суспільних взаємозв'язків, що представлений конкретними суб'єктами права, які при цьому набувають свої суб'єктивні права. В свою чергу

втілення суб'єктивних прав потребує природної влади самого суб'єкта, за допомогою якої він здійснює вплив на оточуючу дійсність. В такому контексті об'єктивне та суб'єктивне право виявляються формами зв'язків різних рівней влади та не можуть бути зведені до самої влади. Об'єктивне право відзеркалює владу держави, яка об'єктивує її у своїх нормативних актах. А в суб'єктивному праві відзеркалюється вже ця об'єктивована форма влади держави, яка адресована конкретному суб'єкту у якості показника меж прояву його власної влади.

Третя група методологічних орієнтирів дослідження принципів права пов'язана з її проявами влади як свободи дій та розпоряджень, а також як здатності та можливості розпоряджатись чимось – кимось, досягати цілей, що поставлені.

На думку І. Канта “позитивна свобода людини є ні чим іншим як влада, що належить йому та належним чином реалізується, насамперед над самим собою, вміння розпоряджатись власними можливостями, особистим потенціалом та ресурсами. Коли ми говоримо, що всіляке право окреслює для людини коло його свобод та влади, ми маємо на увазі за суттю справи одне і теж саме коло. Той, хто панує, безумовно, вільний в межах того, що йому підвладно; границі його свободи не можуть виходити за межі його влади. Позитивна свобода особистості – панування людини над самою собою – отримує продовження та розвиток в ідеї суб'єктивного права як влади, а вона означає наявність легальних способів передачі вольового рішення особи, що наділена повноваженнями, для виконання іншою особою” [19, с. 285]. Вчені мають рацію, говорячи про пов'язанність та близькість таких явищ як право, влада та свобода. Однак, владу не можна визначити тільки як свободу. Так само не можна визначити свободу виключно як владу. Можна погодитись з тим, що право, свобода та влада окреслюють для людини одне і те саме коло можливостей для прояву його активності. Однак якісні характеристики цих явищ в одному і тому ж обсязі їх існування не співпадають. Якщо право розглядати як форму свободи, то влада буде її змістом. І висновок про те, що влада – це змістовний бік свободи, бачиться автору в якості філософського, найбільш повного визначення влади. Свобода, безумовно, більш об'ємне явище у порівнянні з владою та правом, які становлять тільки один з її рівней – організаційний, і тільки одну з її сторін – юридичну. Крім цього рівня свободі притаманні і інші рівні, де вона безпосередньо втілюється в дійсність активністю.

Цілісне функціонування права та влади формує, на нашу думку, юридичний континуум свободи. Структурно він представлений двома видами зв'язків права та влади: правом влади (право-владний простір свободи) та владою права (владно-правовий простір свободи), які в певній мірі співпадають з процесами та механізмами, відповідно, правотворчості та правореалізації. У владно-правовому просторі влада по відношенню до права виявляється фактором, що організує вплив, а право слугує формою його відзеркалення. Влада формує своє власне право, в якому визначається воля тих, хто володарює. В право-владному просторі пов'язанність цих феноменів формується у зворотньому напрямку. Право своїм впливом організує, спрямовує владу, яка відзеркалюючи цей вплив, втілює його в дійсність суспільних взаємозв'язків. Відомий вчений Гарольд Дж. Берман у своєму дослідженні західної традиції права позначив владно-правовий та право-владний простори як “правління законом /rule by law/” та як “панування (верховенство) права /rule of law/” [20, с. 10].

Що ж до владної характеристики соціальної, правової держави в Україні, то слід

погодитись з точкою зору В. М. Селіванова, що вона має перш за все відбивати взаємність співвідношення державної влади і правового закону, коли влада не тільки формулює і ухвалює юридичний закон, а й сама в процесі функціонування підпорядковується законіві, діє відповідно до його приписів, що відбивають соціальну реальність, реальні суспільні потреби та інтереси, а не тільки приватні інтереси законодавців та інших представників владарюючих сил [21, с.187].

Висновки та перспективи подальших досліджень.

1. В гносеологічному плані принципи права виступають особливими юридичними поняттями, що адекватно виражають сутність права відповідно до досягнутого рівня її пізнання.

2. Влада як явище формується цілісним функціонуванням сили, права та волі. Виключення будь-якого з цих елементів з влади виключає можливість говорити про саму владу. Створені владою матеріальні та духовні цінності розглядаються крізь призму званого людського виміру та за умов відчуження можуть перетворитися із авторитета влади у владу сили і примусу.

3. Влада – це змістовний бік свободи. Цілісне функціонування права та влади формує юридичний континіум свободи. Відмінність права влади (правління законом) та влади права (верховенство, панування права) на законодавчому рівні породжує неідентичність права та закону, створює можливість існування правового закону та закону, що не відповідає праву. В той же час з'являються закони, що забезпечені владою і тому вони реалізуються, втілюються в дійсність поряд з законами, які носять суцільно формальний характер та не реалізуються, тому що вони не забезпечені владою та реальною силою.

4. В умовах сучасної соціально-політичної ситуації відбувається суттєва зміна системи ціннісної орієнтації влади. Розмитість та еkleктичність домінуючих світоглядних систем відбиваються на змісті й спрямованості процесу організації державної влади. Сучасна методологія дослідження державної влади пов'язана по-перше, із розглядом влади як цілісної системи з точки зору якісних показників її організації, по-друге, з прагненням більш рельєфно проаналізувати і можливо, збалансувати пріоритети державної влади з точки зору живої конкретної людини, по-третє, необхідністю скорегувати процес владної діяльності в бік переходу від класово-антагоністичної парадигми панування в бік гуманістичної.

Використані джерела:

1. *Лейст О. Э.* Сущность права. Проблемы теории и философии права / О. Э. Лейст. – М. : ИКД “Зерцало – М”, 2002. – С. 23.
2. Теория государства и права : учебник для вузов / под ред. проф. В. М. Корельского и проф. В. Д. Перевалова. – 2-е изд., изм. и доп. – М. : Издательство НОРМА, 2001. – С. 33.
3. *Смирнов О. В.* Основные принципы советского трудового права / О. В. Смирнов. – М. : Юрид. лит., 1977. – С. 15, 25, 33 ; *Фаткуллин Ф. Н.* Проблемы теории государства и права / Ф. Н. Фаткуллин. – Казань : Изд-во Казанского университета, 1987. – С. 210-211.
4. *Спасов Б.* Закон и его толкование / Б. Спасов. – М. : Наука, 1986. – С. 205-213.
5. Марксистско-ленинская общая теория государства и права: Социалистическое право. – М. : Юрид. лит., 1973. – С. 44-45.
6. *Бабкін В. Д., Горбатенко В. П.* Юридична енциклопедія: ситемний розвиток права України / В. Д. Бабкін, В. П. Горбатенко // *Правова держава.* – Вип. 10. – К., 1999. – С. 221.
7. *Коркунов Н. М.* Лекции по общей теории права / Н. М. Коркунов. – СПб., 1914. – С. 48.

8. Байтин М. И. О принципах и функциях права: новые моменты / М. И. Байтин // Правоведение. – 2000. – № 3. – С. 4.
9. Скакун О. Ф. Теория государства и права : учебник / О. Ф. Скакун. – Харьков : Консум ; Ун-т внутр. дел, 2000. – С. 243-244.
10. Колодій А. М. Принципи права України / А. М. Колодій ; Національна академія внутрішніх справ України. – К., 1998. – С. 27.
11. Закомлистов А. Ф. Юридическая философия / А. Ф. Закомлистов. – СПб. : Издательство “Юридический центр Пресс”, 2003. – С. 144-145.
12. Баранов В. М. Истинность норм советского права. Проблемы теории и критики / В. М. Баранов. – Саратов, 1989. – С. 210-211.
13. Колодій А. М. Конституція і розвиток принципів права України (методологічні питання) : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 ; 12.00.02 / А. М. Колодій ; Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 1999. – С. 15.
14. Неновски Н. Право и ценности / Н. Неновски. – М. : Прогресс, 1987. – С. 131-132.
15. Черданцев А. Ф. Логико-языковые феномены в праве, юридической науке и практике / А. Ф. Черданцев. – Екатеринбург : УИФ Наука, 1993. – С. 59-60.
16. Шершневич Г. Ф. Общая теория права : в 2-х томах. – Т. 2. / Г. Ф. Шершневич. – М., 1995. – С. 188-189.
17. Тихонравов Ю. В. Основы философии права / Ю. В. Тихонравов. – М., 1997. – С. 302.
18. Общая теория права и государства / под. ред. В. В. Лазарева. – М., 1994. – С. 144.
19. Кант И. Сочинения / И. Кант. – Т. 1. – М., 1994. – С. 285.
20. Берман Г. Дж. Право і революція: Формування західної традиції права / Г. Дж. Берман. – К. : IRIS, 2001. – С. 10.
21. Селіванов В. М. Право і влада суверенної України: методологічні аспекти : монографія / В. М. Селіванов. – К. : Видавничий Дім “Ін Юре”, 2002. – С. 187.

Ладиченко В. В. Принципы права в системе регулирования государственной власти.

В статье анализируются разные научные подходы к проблеме принципов права в системе регулирования государственной власти. Указывается, что современная методология исследования государственной власти связана во-первых, с рассмотрением власти как целостной системы с точки зрения качественных показателей его организации, во-вторых, со стремлением более рельефно проанализировать и возможно, сбалансировать приоритеты государственной власти с точки зрения живого конкретного человека, в-третьих, необходимостью скорректировать процесс властной деятельности в сторону перехода от классово-антагонистической парадигмы господства к стороне гуманистической.

Ключевые слова: государственная власть, механизм государства, принципы права

Ladychenko V. Principles of law in the system of government regulation.

Different scientific approaches to the problem of law principles in the system of state authority regulation are analysed in the article. Is indicated, that modern research methodology of state authority is linked firstly, with consideration of power as an integral system of its organization quality indexes, secondly, with aspiration to analyse in detail and possibly, to balance state authority priorities with concrete individuum human rights, thirdly, with necessity to correct a process of authoritative activity toward transition from the class-antagonistic paradigm of domination to side of humanism.

Keywords: state power, state mechanism, principles of law.